

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deak Ferenca-utca 20,
INSERȚIUNILE
se primesc la adunala-
trafia.
Mulțumite publice și Loc
achisă costă fiecare ptr 20 Bl.
Manuscripte nu se in-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

ABONAMENTUL
Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2-40
Nrul de Duminecă
pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.
Nral de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

Aviz abonaților.

Rugăm toți abonații noștri să binevoiască a grăbi cu achitarea sumelor ce ne datorează. In acelaș timp le aducem la cunoștință că dela toți aceia cari nu ne vor trimite abonamentul până la 10 Septembrie, vom incasa abonamentul prin oficiul postal.

Adm. »Tribuna«.

Principii sau farse?

Cânditu-s'au oare oamenii aceia, cari astăzi iau în bătaie de joc cele mai sacre convingeri ale lor de odinioară, cu câtă greutate se încheagă un principiu în conștiința unui popor? Știu ei câtă energie se risipește, câtă agitație trebuie să se facă, până a reuși să infiltrezi în mulțime câteva noțiuni fundamentale de existență națională? Dau-și ei seama câtă înțelepciune și perseveranță se cere pentru a așeza o luptă politică pe anumite idei definitiv lămurite, cari te pun în fața alternativei singure: de-a birui, sau de a te prăbuși?!

Hotărît că nu-și dau seama!

Elasticitatea convingerilor și oroarea de tăria principiilor este ultimul stadiu al stării psihologice în viața publică a unei părți a oamenilor noștri politici. Tot ce este principiu, li se pare ceva abstract, ceva utopic și prin urmare lipsit de valoarea practică. Tot ce a devenit pentru neam un ideal nobil, o necesitate sufletească, li-se pare abo-

minabil și vrednic de părăsire. Tot ce-au proclamat odinioară cu zgomot și cu persistență, li-se infățisează acum ca o jucărie, bună de pus în camera de vechituri...

Va să zică atâta a fost tot? Fost a lupta noastră uriașă pentru cunoscutele revendicațiuni numai un joc falacios »de-a principiile«? Și idealurile acele nu erau decât niște simple fantome? Și luptătorii aceia nu erau decât niște farsori?...

Cum asta ar rezulta în mod logic.

Căci întreaga epocă politică de supt guvernul actual se caracterizează prin o capitulare principiară din partea noastră. În toate îndoielile și rezervele dintr'o parte, în tot spiritul acela concesiv, arătat guvernului după chiar întâiele lui tentative, s'a manifestat în mod vădit o lipsă de formulare precisă a voinței naționale și o mare lipsă de încredere în firul istoric al atitudinilor noastre. Nimic nu se întâmplase, ca să poată determina vre-o vizibilă schimbare de situații. Nimic însemnat nu revoluționase spiritul public. Infrânți în alegeri și fără nici o speranță de repede reculegere! Și totuș guvernul găsește pînă Români aluatul cel mai ușor de tratat și inclinările de cea mai perfectă lealitate.

Ne întrebăm acum, ce-a putut crede despre noi înainte de toate chiar adversarul nostru? Ce au putut crede străinii și frații noștri din România, văzându-ne așa de puțin scrupuloși și de puțin consecvenți cu credințele noastre fundamentale și atât de

flușurateci în înțelegerea demnității oricărei lupte politice?

Nu mai încape nici o îndoială, că această trăsătură de maleabilitate și de renunțare, care s'a ivit în colțul sufletesc al conducătorilor noștri *in partibus infidelium*, a adus un urât prejudiciu luptei noastre și prestigiului celorlalți fruntași și se răsrânge în mod neîndoios asupra moralului bietului nostru popor, peste convingerile căruia nu poți să treci nici-odată în bătaie de joc, fără a comite un sacrilegiu.

Privind acum amănuntele, ne vom opri la o chestiune de ordin capital.

În cursul tratativelor cu guvernul, sau chiar cu ceva mai înainte de alegerile parlamentare, relațiunile noastre cu celelalte naționalități din țară, cari suportă suferințele în rând cu noi, s'au schimbat în mod esențial. Alianța noastră principiară cu Sârbii și cu Slovacia, cu acești buni tovarăși în suferirea sorții grele, a ajuns o legendă. Zilele congresului naționalităților și jurămintele de reciprocitate, făcute cu acea ocazie, s'au pierdut în depărtarea amintirilor; și inițiatorii lor nu mai întrețin nici cea mai palidă intimitate cu fruntașii celorlalte naționalități.

Vraja împăcării ne-a îndepărtat de dânșii și lozinca noastră *vereint schlagen und getrennt marschieren* nu mai are rost și aplicare. Prin voia guvernului și prin iluziile, proiectate pe sufletele primitoare ale pacificătorilor noștri, ne-am încălzit de politica săsească, devenind mai egoiști și renunțând

Scrisoare din Tekir-Ghiol.

Tekir-Ghiol, August 1910.

Scumpul meu Blondel,

Într-o zi, că nu ți am scris până acum, eri s'a dat un mare concert urmat de bal și voiam să scriu și despre acesta ceva. Îți dau revanș pentru cânteculele tale șire din O. și-ți scriu și eu la rândul meu.

În Constanța drumul cel dintâi mi a fost la dâmbul Ovid, cum tu totdeauna ai avut o dragoste nemărginită pentru condeul lui elegant, la carele lui am gândit la tine și la venerabilitatea ce-o avem noi pentru literatura clasică dragă Blondel.

Comi — Küstendje — Constanța, — fiecare din ele mai mare, una clasică, alta plină de viață, cea de-acum de înflorire a latinității.

În rânduri de excursioniști turci s'au strecurate aceștia prin Constanța mergând să se bucure, fil fericitulul Muhammed au răsunat de generozitatea statului român, Turcilor din localitate o geamie pomelchilul tău cel circumspect ar putea să se ducă la Mangra, că acesta intervenind la pașii contele Ștefan Tizza cel cu împăcarea guvernului țării ungurești să ne facă și noi românii de acolo la Seghedin o geamie dintr'intercarea vecinică a figurilor Burdia-Șescu Slavici et tutti quanti de specia lor.

Ar fi un avans la împăcarea lupului cu mielul.

Dela Constanța am plecat încoaci cu un automobil aranjat pentru cel mult 12 europeni, istețul anteprenor a plasat însă 22 persoane; era o căldură tropicală și nori grei de prav, dar bucurosi aduci jertfe industriei române, când colo mai târziu aflu, că istețul anteprenor, care ni-a luat o mulțime de franci, nu e român, ci: Emil Bast.

Cine-a 'ndrăgit ..

Sosit aici, m'a primit badea Nicolae, portarul hotelului »Movilă«, un compatriot de al fercheșului nostru deputat Liță de Țara Făgărașului. Trei zile am petrecut într'o dulce nirvană, necunoscut de nimeni; numai odată am avut o surprindere plăcută; bate la ușă și intră la mine Dr. Iustin Marșieu, abilitul meu coleg din Arad, cel cu pași achilici; mi-a spus că e aici cu Preacuviosul părinte R. Ciorogariu la villa Balabancea, că peste 2 zile pleacă la Constantiuopol dar va mai veni la mine; nu l am mai văzut, se vede, că îine de urgență arzătoare chestia emancipării junelor turcoalce, care supără de prezent așa mult pe Șeic ul-Islamul și de acela a plecat prietinel meu așa grabnic la Tarigrad.

Orchestra hotelului își dă multă silință să ne distreze, *et volui ssesat est*; între'altale ne cântă și »Mai am un singur dor...« In tempo di Mazurca, apoi o cântare, pe care o auzisem, știi tu, la noi la cabaret, dela o »cântăreață« internațională, cântată cu refrenul:

Ceci can tine 'n lume maril
N'am găsit asemănril

Zău așa, Dr. Marșieu a bătut la mine la ușă, noi mergem cu toții la plajă, unii poartă numai pe o mână mănuse, iar cuvlosul muzulman, care ne oferă lapte bătut și strugurii, când păcătuiește își pune pe cap cenușă.

Am aflat aici la băi un alt pendent de alui Emil Bast, pe Edwin Boerner, care »se prezintă fiind chleamat prin cartă postală« — ca masseur pentru diferite boli și operator de »unghii încarnate«.

Mi-se pare, că e încornat zelul neamțului de a face parale și aici și mai ales aici în țară.

Plaja mării e fermeeătoare; valurile ei se rezbat zi și noapte neadormite, razele calde ale soarelui se pierd în valuri, un veșnic vânt ușor te recorește plăcut și când privești marea până la cel mai îndepărtat o izont al ei, gândul îți zboară la infinit, unde numai un simț te mai stăpânește: cel al liniștii inconștiente a sufletului și a nervilor proprii. Deasupra valurilor »pescari« drăguți (pasări de mare, Ielmöven) își joacă danțul lor neobosit și cochet, cântând mereu: türoli-türola-türoli-türola... și acest danț adorabil face concurența serioasă cadrilului »comandat« la balul de Duminecă de di A. din T.-J.

Într'o seară, la luna plină, ieșită dinșpre imperiul semilunei, am stat două ceasuri la plajă, singur-singurel; miliardele de atomi ai undelor argintii se sărutau într'o dulce îmbrățișare cu razele aurii ale lunii amoroase; și luna bătrână și veșnic sătoasă își da din bălșug întreg sufletul și dragostea ei undelor răsfățate de zefir. Te dori am lângă mine, dragă Blondel, că im-

la punctul nostru de vedere general și la felul nostru de a concepe politica din interese privitoare la toate naționalitățile. Ne-au amăgit cuvintele mari despre presupuse interese româno-maghiaro-germane și ne-au speriat cu fantoma panslavă. În realitate însă totul nu este decât o încercare meschină de a ne divide, de a ne slăbi prin intrigi și a pune sfârșit unei alianțe firești, care singură poate constitui o primăjdie pozitivă pentru cerbicia ungurească.

Socotim că prin nimic nu puteam să ne compromitem mai mult nivelul de demnitate al luptei noastre, decât lăsând să se întrevadă infidelitatea noastră dintr'un moment dat către Sârbi și Slovaci. Căci, pe cât de absurd este să așteptăm rezultatul luptelor tale dintr'o schimbare de front bruscă și dintr'o prietenie silită cu Maghiarii, pe atât de limpede apare faptul, că singurii noștri amici în această țară sânt și pot să rămână numai elementele, din orice tabără, cari ne ajută să înfrângem hegemonia teroriștilor noștri stăpânitori.

Cu Sârbii și Slovaci și chiar cu socialiștii, dacă voiți, totdeauna! Niciodată însă cu ceice nu vor să ne recunoască de forțe egale!

Pe cum vedeți, intransigența este singura noastră lozincă mângâitoare. Șovăielile și abaterile trebuie combătute cu extremă violență, chiar și în faza lor de primitivitate și de dubie, cum sânt cele de astăzi. Sfătoșeniile diplomatice trebuie ridiculate. Și să înfierăm totdeauna gimnastica și tertipurile saltimbancilor, pe cum și nestatornicia, pentru-ca nu cumva poporul român chinuit din această țară să cadă la bănuiele, că a fost victima unor farsori și că tot ce i s'a spus până acum, tot felul cum s'a luptat până astăzi, au fost pure născociri și manevrări inutile. Neîncrederea mulțimei către frunțași ar fi fatalitatea cea mai cumplită pentru politica noastră viitoare.

Revoluția la Reghin. Duminecă și Luni a avut loc, la Reghinul-săsesc, serbările congresului societății pentru fond de teatru român, iar azi, ziarele ungurești vorbesc despre »agitațiile și demonstrațiile antiungurești ale Românilor din Reghin«. Iată ce scriu:

»Ordinațiunea vicecomitelui comitatului Mureș-Turda, prin care invită autoritățile sale subalterne să dea legii despre dreptul de liberă, întrunire o interpretare liberă începe a aduce roade foarte dubioase. Astfel Români din Reghin se dedau, de trei zile, la demonstrații anti-ungurești. Cutrieră stradele sub steaguri naționale românești și strigă »Jos cu constituția ungurească! Jos cu Ungaria! Ungurii din Reghin trăiesc într'o groază continuă, căci Români sânt așăți în mod sistematic împotriva Ungurilor.«

Nu știm de ce să ne mirăm mai mult: de impertinența celui care a putut să născociască astfel de stupidități, sau naivitatea gazetelor ungurești cari le-au publicat...

Azi mâne vom citi că la Reghin au fost măcelăriți 10.000 de unguri!... Foile șovine ar fi în stare să înregistreze chiar și această »senzație«.

Audiența lui Aehrenthal la Maj. Sa. Eri la amiază, contele Aehrenthal a fost primit, în Ischl, în audiență de către Maj. Sa.

Audiența a ținut 3 sferturi de oră. Contele Aehrenthal a raportat despre chestiunile la ordinea zilei și, în rândul întâi, despre întâlnirea sa cu San-Giuliano, ministrul de externe al Italiei.

Azi dimineață, contele Aehrenthal a plecat la Salzburg spre a întâmpina pe San-Giuliano.

Întâlnirea contelui Aehrenthal cu San Giullano. »Popolo Romano« din Roma scrie despre întâlnirea ce va avea loc azi: »Tripla alianță n'are nevoie de astfel de întrevederi pentru a fi consolidată, pentru că ea a trecut în constituția politică a poporului nostru și alcătuiește temelia politicei noastre externe, care nu e supusă schimbărilor de guvern. Vizita marchizului San Giuliano nu pierde însă nimic din valoarea ei, fiindcă corăspunde tradițiilor acestor două state. Din norocire, acum nu există în raporturile dintre aceste două state nici o chestiune care ar

avea nevoie a fi lămurită. Cu toate acestea, un schimb de vederi asupra chestiunilor internaționale la ordinea zilei e tot atât de indicat, pe cât va fi de folositor...«

Delegația engleză în România. În Sinala M. Sa Regele Carol al României a primit Duminecă în audiență, fiind de față și ministrul român de externe dl Djuvara, pe lordul Roberts și delegația engleză care notifică suveranilor urcarea pe tron a noului rege al Marii-Britanii. Lordul Roberts a rostit următoarea cuvântare:

— Sire, am deosebitul noroc de a Vă putea prezenta scrisoarea regelui meu, prin care aduce la cunoștința M. Voastre trista veste a morții lui Eduard al VII-lea și urcarea pe tronul strămoșilor săi a lui Gheorghe al V-lea. Domnitorul meu m'a încredințat să talmăcesc M. Voastre mare stimă și simpatie sinceră față de Voi, precum via satisfacție pentru relațiile cordiale cari au fost totdeauna între aceste două coroane. Regele meu este pătruns de nădejdea că, cu ajutorul lui Dumnezeu, aceste raporturi bune vor ajunge să fie tot mai strânse. Sire, Vă rog, dați-mi voie să dau expresie și fericirii mele că Domnitorul meu m'a ales pe mine ca să împlinesc misiunea aceasta, în calitate de trimis extraordinar al Lui.

Regele Carol a răspuns următoarele: — Adânc mișcat primesc nota prin care Regele Vostru îmi aduce la cunoștință încetarea din viață a tatălui său iubit Eduard al VII-lea și urcarea lui pe tronul strămoșesc. Moartea regelui Eduard al VII-lea, cu care am fost în prietenie strinsă din tinerețe, și care și-a atins admirabilul întregii lumi, m'a atins dureros. Inimii Mele îi va fi pururea scumpă amintirea Lui. Dragostea, care m'a legat de gloriosul răposat, voiu avea și pentru tânărul rege, căruia-l doresc căldurosă fericire deplină. Mișcat de sentimentele cărona Excelența Ta le-al dat expresie din încredințarea Regelui, te rog să-l asigur de întreaga Mea simpatie, precum și despre dorința mea de a strânge tot mai mult relațiile de prietenie cari, spre marea Mea bucurie, există și acum între statele noastre. Mă simt măgulit că M. Sa. te-a încredințat pe Excelența ta să-mi aduci la cunoștință urcarea Lui pe tron, fiindcă numele Excelenței Tale este trecut în istorie și calitățile militare ale Excelenței tale sânt apreciate de toți. Sânt recunoscător Majestății Sale pentru că Mi-a dat, astăzi, ocazia de a te cunoaște. Voiu păstra cele mai plăcute amintiri despre petrecerea Excelenței Tale aici.

După acestea au fost prezentați M. Sale membrii delegației, cari au fost primiți și de M. Sa Regina.

sionabil cum ești, să sorbi ca mine cu deliciu farmecul mării românești.

Știu, că tu fiindu mi bun prieten, citești cu interes șirele mele, dar mai știu eu și aceea, că pe lângă frumuseța naturii, tu mai adori încă o altă manifestare a frumuseței. Încerc să te satisfac, într'u cât pot.

În restaurant, la stânga mesei mele, șade dna K. din B., o germană tânără cu o doamnă mai în vârstă; e teribil de serioasă și zimbește rar, dar atunci îți arată două șire de dinți albi ca laptele proaspăt; e blondă, dar ochii nu sânt al rasei sale; vorbește ceva în românește; într'o seară o auziam la plajă zicând: »am durere de cap«, dar durerea aceasta trebuie că l-a trecut, căci l-a venit bărbatul și atunci două zile nu s'a mai arătat; erau tot sus în camera lor. Într'o dimineață involuntar am văzut înaintea ușei lor două părechi de ghete și o sticlă goală — de șampanie...

Miopia mea nu m'a împedecat, că tot în seara dintâi să remarc pe dna E. G. din H.; multă vreme nu mi am putut lua ochii dela dânsa, atât de mult seamănă cu dna F. dela noi; (nu râde, că multă vreme a trecut de-atunci și știl

tu, că vremea vindecă), constat însă că dna F. și când era în deplina ei splendoare, a fost numai o copie palidă a originalului despre care îți scriu; un păr bogat și negru ca o noapte încărcată de furtuni amenințătoare, ochi repunători — mura câmpului —, sprincene mândru arcuite — peana corbului, dinții de cel mai orbitor fildes und dann die Nase hat sie griechisch-römisch, Statur hat sie der Spanierin.

(Auzi tu, Blondel, scrisoarea asta e numai pentru tine destinată, te rog deci după ce ai citit-o, arunc-o numai decât în foc, să nu mi faci potcă cu ea, apoi nu-i bine să te mulțumești numai cu inițialele).

Mai închipue-ți o privire fascinantă, irezistibilă, care totdeauna pătrunde sigur, o cultură mai mult ca europeană și — ascultă Blondel — vorbești graiul dulce moldovenesc, frate cu al nostru — asta e dna E. G. din H., pe care o vezi totdeauna în so-cietatea M. M. din I., o apariție distinsă în înțelesul strict al cuvântului.

La altă masă șade dna D. din B. cu fică-sa dșoara M. ambele în negru; dna D. seamănă mult cu dna B. dela noi, dar e mai voinică; dra M. e brunetă ca italianca aceea din Venerio, pe

care o auziam noi într'o zi de Vineri cum își da întâlnire cu prietena ei cripind ca o rândunică: »Domenica di s-e-r-a«.

Nu aflu altă potrivire pentru dșoara M., decât italianca de-atunci, care multă vreme nu și-a eșit din cap, Blondel; vezi, acum la rândul meu nici eu nu râd de tine.

Ți am spus, că Duminecă seara a fost un mare concert urmat de bal dat de orchestra băilor Movilă în beneficiul ei; m'am dus și eu, concentrul l-a făcut numai orchestra, câte odă cânta și din gură un membru al ei niște strofe amorezate, urmate de gesturile imparate și puțin potrivite acestui tomnatic leladon.

La concert am făcut cunoștință cu dl căpitan T. și dna, ambii foarte șarmanți, dânsul plin de temperament, dna de dulceață și așa s'a spart conja subțire ce se întinsese timp de trei zile asupra nirvaniei mele.

Se danțează și aici boston și lară boston; d nișoara M. supranumită »Mândruța« sboară ca o silfidă, dșoara M. D. întrece pe Carmen d-ra U. și în danț vorbește cu ochii, iar grand-seigneurul A. »ist der Hahn im Korb«; figura mică rotundă, bine nutrită, zwickerii pe nas, cel

Numai trebuie să vă comandați mobile din Budapesta

se capătă garnitură întreagă din lemn masiv pentru aranjarea dormitoarelor și constă 2 dulapuri, 2 paturi, 2 dulapuri de noapte cu marmoră, 1 spălător cu marmoră și cu oglindă pentru suma de 360 coroane.

Tot aceeași cu toalete în 3 părți 400 coroane.

Mare economisire în spese de transport, pentru că întreaga garnitură se expediază franco conform tocnelii separate, în oricare parte a Ardealului. Iapro: în la dorință prezentăm în persoană bogata noastră colecție de mustre și servim cu prospecte și cu deseme. — Să fim atenți la firmă

pentru că dela Székely și R. fabricanții de mobile în Marosvásárh

și constă

pe

La ora 1 s'a dat un prânz de gală în onoarea delegaților. M. Sa Regele a toastat pentru noul rege al Angliei, și pentru întreaga familie regală. Muzica a intonat imnul englez.

După prânz membrii delegației au făcut o excursie pe frumoasa vale a Prahovei, rămânând încântați de minunația pământului românesc. Seara, delegația a plecat la Turnu Severin, unde s'a imbarcat pe un vas românesc.

Impăratul Germaniei lămurește... Se știe că împăratul Wilhelm și a ridicat în cap toată lumea, priu cuvântarea lui dela Königsberg. Acum vine semioficiosul. «Nordd. Alg. Ztg.» și explică rostul discursului împărătesc astfel:

— Cuvântarea dela Königsberg a M. Sale a trezit, într-o parte a presei, vii protestări. Ci că vorbirea ar propaga absolutismul, ar desconsidera poporul și pe reprezentanții lui. În fața acestor lucruri trebuie să constatăm că discursul n'a fost un act de guvernare, ci declarația personală a Domnitorului. Astfel, el este străbătut de spiritul religios al conștiinței datoriei, de care împăratul a dat dovadă de repește ori și care totdeauna s'a manifestat în împlinirea chemării Domnitorului.

Baza afirmațiilor acestora o dă, în primul rând, pasajul discursului care vorbește despre acțiunea M. Sale fără a ține seamă de opiniile zilnice. Regele care ar avea de cinosură părerea fiecărei zi, ar fi un rege rău. Și Domnitorul care a dat de-alătea ori dovezi că stă pe temeliile puternice ale constituției, că stămează și ajută creșterea forțelor creatoare ale poporului, ar merita să nu se interpreteze fals vorbirea.

După acestea este ușor a răspunde la întrebarea, că ce va face cancelarul imperial. Cancelarul știe că împăratul îi este străin gândul de a se amesteca în certurile partidelor și de a da cuvântările sale un caracter absolutist, propriu să slujească interese de partid. Prin urmare cancelarul va apăra pe Domnitor de interpretările șillte și de falsificările făcute cu rea credință, și va conduce sarcinile statului, și în viitor, în buna înțelegere cu coroana, fiind seamă de drepturile constituționale.

Foarte frumos par'c'ar fi declarațiile unui prefect din Ungaria, care-și apără ministrul. Dar ce vor zice marile partide liberale din Germania? Căci ele au mai multă putere, drepturi, decât noi în țărâta Ungarie »constituționale«.

Cea mai nouă primejdie.

— Opera de tradare alui Burdla. —

Guvernul contelei Khuen se vede că vrea să fluture ramura de maslin, cu care a venit, prin toate unghiurile locuite de Românii din Ungaria. Căci una după alta vin »semelele de pac«, — atentatele contra noastră se urmează c'o regularitate brutală, selbatică.

Cea mai recentă lovitură, ale cărei sunete s'au auzit deja, este proprie să ne ridice pe toți ca unul contra guvernului și a uneltelor sale. *Ministrul de interne vrea să modifice statutele »Comunității de avere« din Caransebeș, și cei dintâi pași în direcția aceasta i-a și făcut, cum am anunțat ieri.*

Senzul, în care ar fi să se schimbe statutele »Comunității«, este tot cel maghiarizator. Următoarele puncte se vor ținea în vedere, la modificare.

1. Incepând dela președinte, toți funcționarii »Comunității de avere« să fie numiți de guvern. În cazul că radicalismul turbat al acestei dorințe ar întâmpina greutăți prea mari, — guvernul se mulțumește de ocamdată, să aibă dreptul de a întări sau de a respinge funcționarii aleși de adunarea generală.

2. Budgetele, rațociniile »Comunității« trebuie să fie aprobate de guvern. Și

3. În școlile susținute din banii »Comunității de avere«, învățătorii să fie Unguri în cea mai mare parte, având a fi aleși toți numai cu consentimentul guvernului.

Primejdia aceasta reală, pe care ne a adus-o pe cap burdismul și poftele pe cari le poate naște o astfel de haită, trebuie să aibă puterea de a deschide ochii și celor mai creduli descendenți ai vitejilor grănițeri. Noi sântem siguri că, semnalând noul atac, lupta pentru respingerea lui va începe. Și biruința noastră nu va întârzia, fiindcă drepturile sfinte, câștigate cu sângele moșilor și al strămoșilor noștri, nu le dăm decât moșii: ele tot numai cu sânge se pot pierde.

Fiți trezi, Almăjenilor, grănițerilor, și nu vă lăsați ispitiți de marion și de slugile lui!

Primul aviator român.

Avițiunea română are să-și înregistreze cel dintâi succes. Ne simțim mândri că tot Ardealul a dat României și cel dintâi aviator; pe inginerul Aurel Vlaicu, simpaticul fiu de țaran din Binținț.

Experiențele de până aci făcute de tânărul nostru compatriot în parcul militar din Cotroceni au prevestit succesele, cari Vineri și-au primit consacrația definitivă. În ziua aceasta dl Vlaicu a făcut trei zboruri, la înălțime de 40 până 60 metri, executând deosebite virajuri și evoluții, fără a se coborî 25 de minute.

Asistența numeroasă, între cari se afla dl general Gheorghe Georgescu, directorul superior al artileriei în ministerul de război, și simpaticul colonel dl Dimitrie Ilescu, șef

ful statului-major al inspectoratului general al armatei, au fost adânc mișcați de succesul inginerului Vlaicu — cel dintâi aviator român.

Di Vlaicu a fost felicitat și îmbrățișat de acești ofițeri superiori cari au văzut pentru întâia dată un Român inventator și constructor al unei aeroplan, câștigând pe pământ românesc succese la cari atâtea alte țări încă numai tot aspiră.

Ziua de Vineri va însemna o dată însemnată în istoria progresului românesc.

Trimitem simpaticului compatriot sincerile noastre felicitări și-i dorim multe alte succese strălucite, cari nu vor întârzia să încunune energia și statornicia de muncă de cari a dat și până acum dovadă.

Congresul Societății pentru teatru.

— Dela trimisul nostru. —

Reghin, 29 August.

Toastul dlui Dr. I. Mihu.

O lume aleasă, din toate colțurile țării, și-a dat întâlnire la praznicul cultural al Societății pentru teatru. Abia la banchet apare numărul neobișnuit de mare a oaspeților. Sânt de față protopopii, preoții, dimpreună cu ceialalți fruntași ai ținutului. Peste 400 de persoane iau parte la banchet, care se ține tot la restaurantul orașenesc.

La friptură înaltă, cel dintâi, d. Dr. I. Mihu, pentru împăratul, următorul toast remarcabil:

Toastul dlui Dr. I. Mihu.

Onorați conmeseni!

Urmând unui vechiu și bun obicei, devenit la noi tradițional, dar totodată stăpânit de un sincer sentiment de grațitudine, vă rog și invit, să închinăm primul nostru păhar în sănătatea aceluia, care este bunul și gloriosul nostru părinte și stăpân, Malestarea Sa împăratul și Regele constituțional al nostru.

Istoriograful obiectiv al viitorului, sigur, va pomeni cu laude binemeritate și va înscrie cu litere neșterse în istoria neamului nostru domnia lungă și binecuvântată al acestui Domnitor, pentru că sub a Sa domnie s'a început renașterea neamului românesc din aceste țări, dânsul a fost acela, care înțelegând poruncile vremii, a intrupat multe din acele dorinți, pentru cari bunii noștri bătrâni, mult au oftat înzădar și nespuse de mult au suferit, sub scutul său am putut porni și merge și noi înainte pe drumul culturii și al progresului spre binele nostru și a patriei comune, a cărei credincioși fii am fost și sântem și astăzi.

Drept aceea, cu inima înduioșată de recunoștință rugăm pronia divină să lungească apusul său de soare, senin și nelinourat și să ni-l țină mulți și fericiți ani întreg și sănătos, pentru a continua cu succes stăruințele sale, îndreptate spre măritarea stăpânirea sale și binele popoarelor sale, ca astfel la împlinirea vremii, să poată lăsa urmașilor săi o monarhie înfloritoare și puternică, întărită prin ferticirea, îndestulirea și conlucrarea frățască a popoarelor, cari o alcătuiesc. Pătruși

45-50 de veri trăite deja nu-l împiedică să facă poezii la câte o dragă de fetiță, care l mare »strenghărită«, să le declame cu priviri aștăntile spre d soara M. D. și să vezi apoi, Blvdel, răsede din toate părțile, pe față și ascunse și dl A. — e fericit. Păcat, că nu ești și tu aici, ai fi în elementul tău, Blondel!

Tot dl A. a »comandst« și cadrulul, dar e fatal, că tineretul nu se supune disciplinei sale și în veselia mare dezordonată, ce prinde a domni, comandantul mereu trebuie să iatrobe: acum?

Am multe să-ți scriu, dar aș'ept răspunsul: ași dori să știu, ce faci și cum se mai poartă de tine?...

Împătimesc pe Dorian, pe Baril îl iubesc, pe... e molipsit de moral insanity.

Să-mi scrii și tu, și salută cu dor și drag al tău,

D. R. A. C.

Pentru cumpărare

pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ

Weismayr Ferencz

Timișoara, centru, strada Hunyadi.

de asemenea sentimente să glăsuim într'un suflet și un gând:

Malestarea Sa Francisc Iosif I, Impăratul și Regele nostru constituțional să trăiască la mulți și fericiți ani.

S'au mai rostit apoi toastele anunțate în numărul nostru de ieri, în mijlocul unei însuflețiri crescânde și generale.

Serbarea populară.

După banchet lumea a plecat la festivitățile populare, aranjate în marele pavilion din promenada orașului. Jocul și portul românesc de pe Câmpia Ardealului a avut ieri la Regină un mare și minunat praznic. Floarea a zece sate din împrejurimile Reghinului, a fost ieri toată într'un singur mănunchi în pădurea orașului și ea a strălucit în culori de-o bogăție fără păreche. Flăcăii și fetele cele mai frumoase din zece sate, au venit să arate aici, într'o variație nesfârșită, comoriile portului și jocurilor din partea locului. Poezia satelor Hodac, Jabența, Potoc, Socol, Solovăstru, Mițășăl, Fărăgău, Băița, Santu și Rus, s'a revărsat în jocuri de un farmec original și neîntrecut. S'a jucat călușerul, bătuta, muta, pe băț, de-a sărita, »călușerește«, rara, mărunta, de-a lungu, și multe altele fără nume, cu atât frumoase și variate însă. A fost o întrecere voinică între feciori și dacă ar fi să stabilim de partea cărora a fost învingerea, am sta nedeciziți și n'am săl căruia dintre sate i-se cuvine cea mai aleasă cunună a admirației noastre. Dintre mulțimea de jocuri s'a remarcat totuși unul, de o originalitate neobișnuită, cu figuri de-o complexitate uluitoare de mișcări și de-un ansamblu sălbatic, bizar. Acesta a fost jocul flăcăilor din Potoc, cari au fost viu sărbătorii de public.

Fără îndoială că ținutul acesta e unul dintre cele mai bogate în poezie populară și că e legământul jocului românesc, păstrat în forma de-o variație nesfârșită, din vremuri străvechi. Cel ce au văzut această emulație a satelor vor duce cu ei impresii neșterse și-o mândrie de neamul, dăruit de D-zeu ca atâtea daruri alese.

Concertul.

Punctul de culminație al serbărilor a fost concertul. Cântarea românească a avut aseară o biruință aproape fără păreche în trecutul ei. Punctele concertului s'au urmat într'o variație plăcută și distractivă. Măestrul Dima ne-a prezintat o întreagă salbă din mărgăritarele compozițiilor d-sale, iar bursierii Societății, dd. Crișan și Mărcuș, puncte de forță, cari puteau să resfrângă deplin bogăția darurilor ce stăpânesc.

Corul bisericii Sf-tului Nicolae din Brașov, supt conducerea d-lui Dima a ajuns azi o mândrie națională a noastră, pizmuită cu drept cuvânt de străin. D. Dima își stăpânește corul cu o artă admirată și de străinii pricepători și bagheta d sale exercitează o putere aproape magică asupra vociilor.

Punctele de cor au fost tot atâtea triumfuri artistice și nu știam ce să admirăm mai mult, farmecul compozițiilor ori măestrăria cu care ele au fost interpretate. Un ansamblu de desăvârșire atât în romanțe, cât și în doine.

Punctele corului au fost următoarele: »Cel ce mănâncă trupul meu«; »Cucuruz ce frunza n sus«; »Dor de călătorie«, »Ingerelul«, »Copilul și floarea«, »Primăvara« (bisată) »Dorința (singura de autor străin), »Hei leliță din cel sat« și »Două inimi«, (bisată).

D. Crișan a cântat »Solomoane căpitane« (T. Brediceanu), »Cântec haideuc« și »Groza« (G. Dima), strălucind și de data aceasta prin finețea d-sale de interpretare și prin o înaltă școală artistică, cu deosebire în balada »Groza«, în care am mai avut prilejul să-l admirăm.

D. Mărcuș a cântat »De-ar fi trăsnet Dumnezeu« (T. Brediceanu), »Cântă puiul cucului« (T. Brediceanu) și o arie din opera »Bajazzo« de Leoncavallo. Publicul a admirat deopotrivă frumosul d-sale glas și arta cu care a învins prețipiturile grele din registrele înalte cu deosebire ale ariei din Bajazzo. D sa a fost rechemat de repetiții și sărbătorit cu căldură.

(Convinsă de influența educativă ce au concertele date de forțele noastre artistice adevărate, Societatea va trebui să iee însăși inițiativa reprezentațiilor și prestațiilor de artă, cu toate prilejurile congreselor, chiar dacă n'ar putea să ia decât cu jertfe materiale. Numai astfel vor primi festivitățile relieful potrivit).

După concert lumea s'a înveselit până în zori, ascultând doinele vestitului taraf din Munții-Apuseni, doinele lui Ghiuțu.

Ziua a doua.

Sedința II.

Se ține tot în sala cea mare a restaurantului orașenesc. Sala e și de data asta înțesată de lume și un interes viu se manifestă pentru desbaterile ședinței.

La masa prezidențială mai iau loc printre cel de ieri și dd. Dr. Iuliu Maniu și Virgil Onițu, cari au sosit cu trenurile de aseară.

Președintele Dr. Ioan Mișu deschide ședința la orele 10 și jumătate.

Notarul V. Neguț citește sumarul ședinței de ieri, care se verifică fără modificări.

D. Dr. I. Blaga anunță c'au sosit depeșe de bune urări dela secția »Asociațiunii« și comitetul de teatru filial din Blaj; Silvestru Moldovan, din Brașov; Dr. V. Saftu, din Brașov; Dr. N. Șerban, din Sibiu; Horea P. Petrescu, din Germania. »Gazeta de Duminecă« și Dr. C. Constantin Sotir, din Brașov.

Expozeul dlui G. Precup.

În numele comisiunii pentru cenzurarea raportului general, d. G. Precup face un temeinic expozeu.

Spune că în urma clasicului discurs de ieri a dlui Mișu se simte dispensat de-a mai stărui asupra restului societății. Face apoi cunoscute datele cuprinse în raportul general și referitoare la membrii, averea, biblioteca, conducerea și activitatea Societății. Relevă meritele frumoase ale directorului artistic d. Bănuț. (Ovații). D-sa a făcut cei dintâi pași serioși pentru realizarea scopului Societății. Între acești pași, cel mai însemnat fără îndoială, a fost turneul artistic din sara aceasta.

Constată sterilitatea creațiunii dramatice la noi. Fantazia puținilor scriitori căți îi avem nu se abate spre subiecte potrivite pentru a deștepta mai intens interesul publicului românesc.

Propune: să se ia la cunoștință cele cuprinse în raportul general; să se exprime durerea pentru pierderea membrilor răposați, să se aprobe

dispozițiunile luate de comitet; să se adopte regulamentul de administrare a fondului creat de Dr. I. Mișu. (Dlui Mișu îi se fac entuziaste ovații)

Comisia face apoi importanta propunere, ca comitetul, să elaboreze până la viitorul congres un program de acțiune întemeiat pe discursul de ieri a dlui Dr. Ioan Mișu.

Raportul caselor.

În numele comisiunii pentru cenzurarea socotelilor, domnul Sever Barbu propune să se aprobe budgetul pentru viitorul exercițiu.

Dr. N. Vecerdea, casierul Societății propune ca să se facă un apel către membrii înscrși cu »obligațiuni«, pentru a-și achita ratele mai repede.

Domnul Vecerdea citește apoi poziție de poziție budgetul.

Nouii membri.

Domnul Arton Popa, în numele comisiunii pentru înscriere de membri noi anunță că s'au înscris de toți: 18 membri pe viață, încasându-se abia 330 de coroane. Nouii membri sânt: Vincențiu Nemeș, Sănmărtinului Sărat; Moise Brumboi, Tohanul Vechiu; Dronis Șimon, S. George de Câmpie; V. B. Muntenescu, Solovăstru; Iuliu Crănic, Urisul-de-jos; Grigorie Fărcaș, Hodar; N. Vulcu, Murăș-Oșorhei; N. Gliga, Râpa de-Sus; Flore Bogdan, Reghin; Ioan Pop, Cașva; Dr. A. Nyilvan, Șomcuta mare; banca »Coroana« Bistrița; Ioan Szilágyi, Idiceș; Emilia Silágyi, Văd. Eli Grindean N. Hodoș, Iceland; Andrei Cădar, Meșterhaza; Zachei Graur, Sidriesul-mare; Dr. Aug. Raț, din Turda.

Alegerea comitetului.

Expirând ciclul de 3 ani trebuie să se facă o nouă alegere pentru comitet. În acest scop președintele suspendă ședința pe 10 minute, alegându-se în comisia de candidare membrii delegați spre cenzurarea raportului general.

După redeschidere, raportul comisiei de candidare, dl Dr. Gh. Tripon, propune re alegerea vechiului comitet și citește lista comitetului. Numele dlui Mișu e salutat cu îndelungi salve de aplauze. D sa spune, plin de emoțiune, că împotriva intenției ce avuse, de-a renunța, se pleacă în fața dorinței atât de manifeste a obștei românești, și primește să poarte și mai departe flamura Societății. Cu acelaș entuziasm e salutat și vice-președintele dl Virgil Onițu, care făgăduiește că va merge mână în mână cu dl Mișu. Rînd pe rînd sânt apoi sărbătorii dd. Dr. N. Vecerdea, casierul, Dr. I. Blaga secretarul, Gh. Dima, V. Goldiș și Dr. Gh. Dobrin, membri în comitet.

D. Tripon mai anunță că în viitorul cel mai apropiat (probabil cu prilejul unui congres extraordinar) se va complectă comitetul cu membri noi, în acest scop trebuind să se modifice paragraful referitor din statute.

Vii orul congresului.

Dl Gavril Precup, în numele secțiunii din Blaj, invită societatea să și țină viitorul congres la Blaj, deodată cu congresul jui »Asociațiunii«, care se va ținea tot acolo. Adunarea primește cu însuflețire Precup.

Gulere și manșete mai frumos curățeste fabrica de spălat cu aburi

„UNIO“

Kluj—Kolozsvár, Ferencz József-út

— — — Telefon Nr. 395.

Lucrările din provincă dacă trec peste 5 cor. le retrimite gratis.

Sfârșitul șezăntel.

În mijlocul unei tăceri solomne se ridică vocea lui Mihai și rostește următorul discurs de încheiere.

Ajunși la sfârșitul lucrărilor noastre, constat cu mulțumire că congresul de acum, spre fala reghinenilor, a fost unul dintre cele mai bine reușite. Las că partea oficială s'a îndeplinit cu o acuratețe perfectă — dovadă că toate hotărârile s'au luat unanim — dar cea ce a ridicat nivelul congresului la un grad de strălucire neobișnuită a fost ciclul de serbări artistice ce s'au organizat cu acest prilej. Amintesc frumoasa serbare populară de ieri, care ne a desvâlit bogatele calități ale poporului nostru din aceste părți. Jocurile ce am admirat ieri cu toții, ne-au umplut de mândrie și de speranță, dându-ne încredință în viitorul vitalității neamului românesc. Splendidul concert dat de maestrul Dima (ovații insufletește) și de bursierii societății, ne-a hărăzit clipe de un mare delieiu artistic. Ne închinăm cu evlavie în fața viitorului artei românești.

Ne mai rămâne să mulțumim frățește vrednicilor Români din Reghin pentru primirea caldă ce ne-au făcut, pentru ospitalitatea cu care ne-au găzduit.

Mulțumesc verabilului și mult iubitelui nostru maestru Dima (Aplauze îndelung repetate) și corului d-sale pentru concursul ce ne-au dat. Amintesc cu deosebită laudă frumoasele prestațiuni ale bursierilor (aplauze) și le doresc și un succes bogat în cariera ce și-au ales.

Și în sfârșit, mulțumesc publicului numeros, care m'arat de dorul pentru cultura românească, și venitului apropiere și din mari depărtări ca să ia parte la congresul Societății. Doresc ca să-mărturisească cu acest prilej în ogorul nostru cultural, să încolțească și să aducă roade îmbelșugate spre binele, mândria și mărirea națiunii noastre. (Ovații frenetice).

Părintele protopop Galactean Șagău, răspunde în numele reghinenilor cu o cuvântare avântată, mulțumind Societății pentru impulsul de așteptare ce a dat conștiințelor din acest ținut (aplauze).

Reprezentanția teatrală.

Seara la orele 8 s'a dat, sub conducerea directorului artistic al Societății, dl A. P. Bănușiu, o reprezentanție teatrală de diletanții din Reghin.

Reprezentanția aceasta a impus tuturor nu numai prin precisiunea care s'au achitat diletanții de rolurile lor grele, ci și prin jocul lor artistic aproape desăvârșit.

Au excelat mai ales: în drama lui Miclescu »Jertfa«, dsoara Mărioara Dima în rolul Tinței, iar în comedia »Bucătăreasa« dsoara Aca Barbu în rolul Eugeniei, soția lui Eduard (dl A. P. Bănușiu).

Diletanții au fost viu aplaudați și chie-mați de repeți ori înaintea rampei. Diletanțelor li-s'au oferit frumoase buchete de flori.

Teatru a urmat danț până în zorile

»Seara« contra »Tribunei«.

Ziarul nostru publicat în numărul 168 un articol despre »Ziarele noastre și ziarele din Reghin« care a fost reprodus și de mai multe ziare din România. Articolul ziarului nostru a fost citat că presa stinții naționale și că »multe chestii se publică cu ușurință și cu o lipsă oribilă de temelnicie«.

Articolul nostru n'a voit să învinuască nici un ziar în special, n'a voit nici să stabiliască o scară oarecare în ce privește meritele mai mari sau mai mici ale deosebitelor ziare din România, ci a voit să fie numai expresia dorinței noastre a tuturor celor de dincoace ca presa din Reghin să dea o mai mare și serioasă atențiune acestei chestiuni.

Deși articolul n'a vizat nici un ziar în special, cu atât mai puțin »Seara« din București, acest ziar vrând să infirme cele spuse de noi profită de faptul că în unul din numerele noastre, din greșală, s'a omis indicarea izvorului unul articol de informație, pe care l-am reprodus după »Seara«.

Nu înțelegem această deplasare a chestiunii. Ce are a face greșala aceasta tipografică cu teza susținută în articolul nostru »Ziarele noastre și ziarele din Reghin«.

Pe semne »Ardelenii« dela »Seara« vreau să dea semne de viață celor rămași acasă.

Le mulțumim!

P. S. »Băieșii« dela Gazeta mondială au grăbit firește să înregistreze acest atac și vorbesc numai decit de »plagiat« și alte bazaconii. Ce păcat că nici »șeful« nu i-a putut lămuri ce va să zică plagiat...

Iată de altminteri ce scrie »Viitorul« din București despre acest atac:

Fără îndoială, nu există ziar mai ghinionist decât »Seara« — atunci când este vorba de întreprinderea unei campanii.

Ori de câteori a încercat acest ziar o polemică, a trebuit să se retragă înfrânt cu desăvârșire în fața zdrobitoarelor argumente ce i-s'au adus. Ultimul amuzant atac a fost acela pe care a voit să-l dea cu ocazia apariției »Cărții Verzi«. Atacul a avut efectul ce-l are o fluturare de batistă — cu care cine-va ar voi să dărâme un parapet.

Acum »Seara« începe altă polemică. De astădată își caută oamenii nu aici în regat, ci... peste Munți. Nici mai mult nici mai puțin vrea să facă pe dădaca atunci când este vorba de cele ce scriu confrății dela marele ziar național »Tribuna«. Nu știm dacă »Tribuna« va sta de vorbă cu ziarul »conservator independent«. Și nu știm — în cazul când ar sta de vorbă — ce rezultat poate să aibă această polemică. În orice caz la Arad sânt oamenii altfel. Și răspunsul lor doare, căci pornește din suflet curat și conștient de datoria ce o are.

»Seara« are aerul de a dojeni pe »Tribuna« pentru articolul publicat cu ocazia discuției asupra presei din România.

N'are însă dreptul s'o facă aceasta? Ziarele de peste munți, după cum s'a scris de atâtea ori, sânt datoare să se intereseze de chestiunile din România. Avem o viață sufletească comună. Și nu i este permis ziarului conservator să încerce a izola pe frații de peste munți dela această viață.

Negreșit, presa noastră are încă, multe scaderi. Atunci când »Tribuna« — care, în ciuda celor dela »Seara«, rămâne până acuma cel mai mare și poate cel mai bine redactat ziar al Românilor de pretutindeni — vine și arată aceste scaderi,

de ce se bosumfiă »Seara«? Se simte cu musca pe căciulă?

Pe cunoscătorii de oameni, campania pe care »Seara« vrea s'o întreprindă în contra »Tribunei«, nu-i miră. E ura veche, care a pornit dela Sibiu pentru a isbucni pe bulevardul Academiei. Și, când »Tribuna« și-ar răfoi colecțiile, ar putea reedita portrete, pe cari »Seara« nu le-ar putea expune în vitrina ei luxoasă.

»Seara« are de altfel motive să fie supărată pe »Tribuna«. »Seara« a reprodus din »Tribuna« articolul dlui Ștefan Dan despre Vasile Siroescu și a arăta izvorul. »Seara« a scris că autorul articolului din »Tribuna«, privitor la împăciuire, e domnul Ion Mihai. »Tribuna« a desmintit-o categoric. Și mai sânt și alte motive, cari, adăugate la cele vechi, ne lămuresc pe deplin asupra campaniei, pe care o întreprinde cu gândul că doar doar va putea să se bucure de triumful unei polemici.

Sântem foarte curioși să vedem însă cum va scăpa din această nouă încurcătură.

Serison din București.

Păcate vechi. — Mărirea unei crime. — Isprăvile pungașului X. — Focul dela foisor. — Amintiri. — Ne holera!

București, 5 August.

Ziarele din capitală publică amănunte zguduitoare asupra morții săteanului Grigore Ghicim din comuna Ostopenii, județul Botoșani. În zilele s'a luptat acest nenorocit cu moartea, fără a-și putea da sufletul, pe care apăsau grele păcatele din tinerețe. Rudele și vecinii — după obiceiul poporului — au început să-l ispitească, doar l-ar face să-și mărturisească păcatele. Și, după multă trudă l-au făcut să vorbească.

— Acum douăzeci și opt de ani eram soldat, trimes în gardă pe marginea Prutului. Sa dusese pe vremea aceea că negustorul Ana Catana din Botoșani avea la el vre-o sută cincizi de galbeni. M'am hotărât să-l fufuesc. Și într-o seară de toamnă m'am dus în cârciuma lui. M'am retras într-o odă de alături și am cerut o oca de țulcă. La plată, n'am avut de unde să l-o plătesc. Negustorul sări la mine. Eu îl trântii într'un colț. La strigătele lui, o față veni să-l scape. I am sugrumut însă pe amândoi. Am căutat apoi banii dar nu l'am găsit. Văzând asta, m'am furișat din cârciumă și am plecat la postul meu. Nimenea n'a putut să dea de urma ucigașului. Omorul asta îmi zace pe suflet și nu pot muri...

Zicând acestea bolnavul, ușurat ca prin minune închise ochii și, după câteva minute, își dete sufletul. Cei dimprejurul lui au rămas înmărmuriți de această mărturisire, la care nu se așteptau. Căci Grigore Gherasim în tot timpul cât a stat în acel sat, părea un om de treabă, om liniștit și wuncitor. Povestirea acestei întâmplări a mișcat de sigur mult pe cititorii ziarelor populare. E de altfel atâta de mișcătoare, că nici cel mai intelectual nu pot trece peste ea, fără a se gândi la neînțelesele taine ale sufletului omenesc.

Un subiect, care preocupă iarăș ziarele bucu-reștene sunt isprăvile »Pungașului X.« Acest necunoscut individ — totdeauna X este căutat — a comis în timpul din urmă o sumă de escrocherii și spargerii în București. Dându-se drept comisar de poliție, în tovărășia a doi alți pungași, cari se dau drept agenți, dl X a făcut mai multe »descinderi« în diferite case, a confiscat lucrurile mai de valoare, sub cuvânt că sânt de furat, și apoi a dispărut, lăsând pe hoțul de păgubaș să meargă la poliție, să-și legitimeze proprietatea. La poliție, firește nu afla nimica, decât alte reclamații din partea altor păcăliți. Se citează până acuma o mulțime de furturi săvârșite în chipul acesta de misteriosul trufaș. X. »confiscă

Atelier artistic pentru fotografii

DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.
6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor.
Fotografii executate splendid pe pânză tot atât.
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

tot ce crede că poate fi vândut fără a da de bănuț: fețe de masă, ciarciafuri, sfeșnice, lucruri de birou și haine, pe cari le vinde pe preț de nimica ovrellor negustori de haine vechi.

Poliția a fost însă alarmată astă-noapte de un alt furt, mult mai însemnat, comis de îndrăznețul X. Dela contina fabricii Silvia au fost confiscate 1300 de lei, o pereche de cercei de diamant și alte lucruri de valoare. Goana întreprinsă după el a rămas până acum a rămas fără de nici un rezultat. Dar ce scapă din ghiara agentului de poliție bucureștean? În scurt timp el va fi cu siguranță prins și internat acolo, unde, și-au domiciliul toți cei de teapa lui: la Văcărești. Până atunci însă gazetele bucurește au ce scrie despre pungașul X, care tinde a deveni celebru în »misterul« ce plutește în jurul simandicoaselor persoane.

Bucureștii își are curiozitățile lui, destul de interesante pentru orice străin. În București sânt monumente vechi în ruină, alături de splendidele palate moderne. În București — rămas din timpuri mai vechi, era până acuma și un foșor, un turn înalt, de unde pomplierii veghiau și dedeau alarma în timp de incendiu. Acest turn este pe bulevardul Ferdinand, alături de o casă, tănuită între salcâmi, unde într-o zi noroasă de iarnă se afla cel ce scrie aceste rânduri, unde, vai; unde a văzut un fapt, pe care nu-l va lăsa nedescris, unde a simțit toată ura, de care e capabil un om în contra exploatareilor săraciei și ai tineretii.

Domnule, care aplecat cu gulerul ridicat dela ușa închisă, eu am sucit cheia. Și cum te-am disprețuit în clipa aceea! Dar uite cum mă fură amintirile. Și ce rău îmi pare că n'am putut să fac nimic, să răsbun un suflet ales, ce se simțea atât de umilit. Ce rău îmi pare. Și cum mă fură amintirile... Odată le voi spune, le voi scrie. E un roman nespus de dureros, la care am luat și eu parte. Am și eu rolul meu. Odată îl voi mărturisii.

A, da. E vorba de foșorul de foc. Foșorul a ars astă-noapte. Patru ciasuri a ținut focul, pe care nu se știe cine l-a pus. De altfel nici nu era nevoie de el. Astăzi, cu admirabila organizare a serviciului telefonic, paza într'un turn de 50 de metri nu mai avea nici un rost. Foșorul... Câte amintiri mi-se leagă de el. Și l-am văzut astă noapte arzând, ca o uriașă făclie. Dar nu m'am cutremurat ca atunci când am privit cu dispreț în urma unui suflet josnic, în timp ce, un suflet ales își îngropase ochii în perne și plângea de atâta amar. Și mă duceau lacrimile eram sărac și nu puteam să-l ajut...

După unele informații, de sigur inventate de fantazia exagerată a reporterilor de fapte diverse, holera și ar fi făcut apariția în București. Nu-l vorbă molipsitoare boală a rochilor împiedecate, a pălărilor mai mari decât umbrelele de mult a pătruns în Capitală, spre distracția Don Juanilor, cari n'au altceva mai bun de făcut, decât să colinde toată ziua pe stradele populate ale orașului.

Dar acum, ci că chiar ar fi venit holera! Într-o stradă lăaturalnică a Bucureștiului s'ar fi întâmplat două cazuri suspecte. Unul dintre pacienți a încetat din viață. Autoritățile alarmate. Lumea îngrozită. Holera. A venit holera! După toate probabilitățile trebuie însă să fie repetarea cazului dela Iași, unde o servitoare ungueroaică, după ce a tras un chef cu Ianoș al ei s'a întors acasă cuprinsă de holera.

Stăpânii s'au alarmat. O zdravănă spălătură stomacală a vindecat-o însă de holera, și probabil îi va trece pofta de a mai face chefuri. În orice caz, alarmarea publicului își are explicația ei. Telegrammele sosite din Viena, din Italia și din Rusia cu deosebire aduc știri înspăimântătoare despre ravagiile acestui flagel. Prea ușor ar putea această epidemie să pătrundă și în România, cu toate măsurile severe ce s'au luat în diferitele puncte dela graniță, cu toate inspecțiile pe cari domnul ministru de Interne ad interim, Mortzun, le face zilnic spre a se convinge despre aplicarea dispozițiilor luate.

Să nădăjduim însă că, grație acestor măsuri, vor fi de ajuns cazurile mai sus citate.

Coresp.

Conflictul de graniță între România și Ungaria *)

Di I. Russu-Abrudeanu începe să publice în »Adevărul« din București documentele istorice, în baza cărora moșnegii români din Vâlcea reclamă, dela statul ungar, prin contestațiile ce au înaintat zilele trecute comisiei mixte de verificare a granițelor, 23 de munți, pământ românesc încălcat în cursul vremurilor, fără nici o umbră de drept, de lacomii Sași din Transilvania, cari de câteori pot să înghită o palmă de glie românească cred că fac una din cele mai mari cuceriri economice.

Iată ce spune di I. Russu-Abrudeanu :

Din timpuri imemorabile, pe când și România de azi și Ardealul erau împărțite în mici kinezate, bine determinate și circumscrise de istoria națională a ambelor țări, linia despărțitoare între kinezatele ardeleni și cele valahice, pe distanța dintre râurile Olt și Jiu, a fost secole de-arândul pe poalele versantului format de șirul de munți, a cărui față se scurge către câmpia Sibiului, sau mai bine zis acolo unde încetează câmpia Sibiului și începe urcarea pe coasta muntelui.

Această linie de hotar a fost confirmată prin diferite rescripte de către suveranii Ardealului, atât înainte de constituirea principatului Valahiei, precum și după constituirea lui. Pe de altă parte istoria ne arată că pe timpul regelui Ludovic al Ungariei și principelui Vladislav Basarab al Valahiei s'a făcut chiar o hotărnicie, care a restabilit vechea linie de hotar dintre Valahia și Ardeal prin semnele descrise mai sus. Printr'un rescript din anul 1366 regele Ludovic confirmă el însuși această hotărnicie.

Matel Corvinul, rege de sânge românesc al Ungariei, spune de asemenea într'un rescript al său din anul 1467 că lasă în stăpânirea principilor Valahiei ținuturile întregi «ale Rodnei, Almașului și Făgărașului».

Fiindcă populația din Ardeal, așezată prin satele mărginașe cu linia de frontieră era ca și azi aproape toată românească, diferiți principii ai Valahiei i-au acordat la diferite epoci mai multe privilegii, printre cari cel mai de seamă privilegiu era: «să pășuneze cu vitele lor prin pădurile de pe munții Valahiei, situați lângă ei, dar dincoace de linia de frontieră».

Ba încă unii dintre suveranii Valahiei le mai promiteau acestor locuitori și protecția armată contra oricui l-ar supăra, cum a fost principele Mihail pe când ținea locul bătrânului său părinte Mircea Voevod, prin hrisovul său dat în anul 1418 locuitorilor din Cislădie. Acest principe mureșean, ca să facă efectivă și reală promisiunea sa a zidit la Cislădie, chiar pe linia de graniță, un turn de pază, care înfruntând veacurile există și azi, mândru și neclintit, pentru ca să mărturisească realitatea dovezilor scrise, cum că linia veche de frontieră dintre Valahia și Ardeal a fost pe acolo.

Cu vremea, populația satelor ardeleni mărginașe cu linia de frontieră înmulțindu-se și amestecându-se cu alte neamuri, făcea, pe baza acestor privilegii, dese incursiuni prin pădurile supușilor valahi, situate dincoace de linia de frontieră, ba se întinsese cu pășunatul și în alți munți situați cu mult mai în interiorul Valahiei, așa că din această cauză au început a se ivi neînțelegeri între acești locuitori și între valahii, proprietarii acestor munți, provocând uneori desordini foarte grave și când erau chemați la răspundere în Valahia, ei susțineau că aparțin Ardealului, iar când erau chemați la răspundere acolo, ei răspundeau că aparțin țării Valahiei.

Asfel dărnicia principilor Valahiei, cari cu multă inimă acordaseră aceste privilegii populației române din Ardeal, meglesă cu linia de frontieră, a avut de fapt o consecință rea, fiindcă se crease o populație și o proprietate mixtă, care ajunsese cu vremea să producă o adevărată perturbare, atât în ordinea administrativă, cât și în cea a suveranității ambelor țări limitrofe. Uneori se suspendase din această cauză chiar cursul justiției, care nu se mai putea aplica nici în Valahia, nici în Ardeal.

*) Vezi »Tribuna« nrul 160.

La un moment dat, dându-și seama de această situație anormală și pe timpuri așa de grele, ambele principate au simțit nevoia restabilirii ordinii și a unei păci durabile pentru susținerea recprocă a individualității lor ca țări autonome.

Conduși de aceste interese superioare, pentru existența țărilor lor, Ianoș, crăul Ardealului, și Neagoe Basarab, voevodul Valahiei, încheie în anul 1519 pace cu frăție și dragoste, legându-se cu mare afurisenie ca să nu se strice, iar pentru restabilirea ordinii și ca să înlăture pe viitor orice neînțelegeri cu privire la linia de frontieră despărțitoare între Valahia și Ardeal, au numit o comisiune mixtă ca să o fixeze în mod statornic și să rămână pentru veacuri fără restălmăcire.

Comisiunea aceasta, compusă din opt nobili ardeleni, printre cari și doi Români, și din zece boeri valahici, s'a și întrunit pe câmpul Jiului, la Merisor, și după o dreaptă și chibzuită judecată a fixat linia despărțitoare dintre Valahia și Ardeal, începând din râul Olt spre apus până la Rușava, hotărând totodată ca pe viitor linia de frontieră să meargă prin punctele acestea, însă... din râul Olt să înceapă din punctul unde se scurge în el riușorul Prudov, la vadul din sus de Căineni, apoi să meargă pe acest riușor în sus spre spus până la obârșia lui și de acolo pe vârful peste vârful Dealului Negru drept în vârful muntelui Sterpu lui Neagoe, iar de acolo tot pe vârful până în Piatra Albă.

Prin fixarea acestei linii noi, Valahia și-a impus un mare sacrificiu, cîntind o parte însemnată din teritoriul său în folosul principatului ardelen, mai mult în dorința de a vedea stăne pentru totdeauna neînțelegerile cu locuitorii din Ardeal, mărginași cu vechea linie de frontieră, și în considerațiunea că masa acestor locuitori era de acelaș neam și de același lege cu populația Valahiei.

Lucrarea comisiei de delimitare a frontierei dintre Valahia și Ardeal s'a rectificat punct cu punct prin hrisovul lui Neagoe Basarab, dat la Târgoviște, cu învoirea boerilor din Divanul țării, în ziua de 9 Iunie 1520, hrisov în care se spune »că oricine va mai călca această linie de aici înainte să fie pedepsit cu pierderea capului».

Într'un articol viitor voi arăta cum a fost respectată această linie de hotar secole de-arândul până aproape în zilele noastre — anul 1887 — când a fost călcată în picioare cu cuvenita îndrăzneală de vecinii noștri pentru a pune Sașii stăpânire pe unii dintre cei mai frumoși și mai bogați munți ai noștri din coroana Carpaților.

Lămurire.

Onorată Redacțiune,

Referitor la cele publicate în ziarul D. voastră sub titlul »Abuzuri condamnabile«, ca unii necunosc chestia exact în toate amănuntele și vă rog să binevoiți a publica lămuririle ce urmează și pe cari în interesul adevărului mă simt dator să le dau, fiindcă atât în corespondența ce vi s'a trimis din Sibiu, cât și în clarificările ulterioare s'au strecurat unele inexactități.

Lucrările s'au petrecut astfel:

Înainte de aceasta cu mai multe luni au apărut în gazeta »Țara Oltului« la rubrica »Haldeji și rădem« câteva schițe, cari tradau un senzualism pervers și în cari se zeflemisau credințele noastre creștine, cum în gazetele dela noi până atunci nu ni s'a dat să cetim. Protopopul nostru dela Făgăraș s'a văzut silit să atragă atențiunea consistorului arhidiecezan asupra acelei nemăpomenite demoralizări, care se răspândea prin o gazetă redactată sub răspunderea unui învățător al școalei noastre confesionale.

Cazul a devenit însă și mai grav, când din mai multe părți s'a ridicat bănuț, că autorul acelor publicații ar fi un elev al Seminarului Andreian, aplicat ca scriitor în cancelaria consistorială. Bănuțala nu era fără temel, deoarece schițele erau datate din Sibiu și autorul lor care iscălea »Nicu Vișteanu« spunea însuș despre sine că este »teolog«, prin urmare elev al Seminarului din Sibiu — deși calitatea de om »necredincios«, cum se mărturisea a fi, nu se împacă cu teologia

pseudonimul ce și l-a »Nicu Vișteanu«, cores-pundea din tot seminarul numai elevul în-vințat, care se numește »Nicu« și este de loc din Viștea. Pentru deplina descoperire a autorului a servit un răspuns, pe care redacția revistei »Luceafărul« l-a dat lui »Nicu Peicu — Sibiu« și în care l-spunea, că schița d sa e »Numărul greșit« s'a mai publicat odată în »Țara Oului« la rubrica »Hal să ridem«.

Făcându-se invest gașle, numitul elev a și re-cunoscut că într'adevăr el a scris schița »Numărul greșit« — deși, de altă parte, încurcându-se în contradicere, a afirmat că niciodată n'a avut vre o legătură cu redacția gazetei în care și a publicat schița amintită, care, după constatarea profesorului de limba și literatura română, are acelaș stil și acelaș psihologie ca și celelalte schițe imorale publicate la acelaș loc.

În urma acestor dovezi numai încăpea nici o îndoaie cine este autorul publicațiilor imprincipinate și corpul profesoral, considerând gravitatea faptei prin care un viitor preot, un viitor educator al poporului s'a făcut vinovat de răspândirea imoralității prin publicitate, cu unanimitatea voturilor a aplicat numitului elev pedeapsa meritată, adică eliminarea din institut, și de oarece eliminarea s'a făcut »pentru fapte desonestătoare și și decădere morală«, aplicarea acestei pedepse avea să se notifice și celorlalte institute teol. ort. rom din provincia mitropolitană.

În acelaș consiliu profesoral, făcându-se revizie asupra absențelor dela prelegeri, s'a constatat că numitul elev avea peste 20 de ore nescuzate, drept ce — conform regulamentului seminarial — s'a anunțat concluzul, că are să-și piardă anul școlar. Acest concluz n'a intrat însă în valoare fiindcă numitul elev și-a scuzat orele absente prin un act mijlocit dela I. P. S. Sa.

Dar a rămas hotărârea de eliminare, care s'a trimis Consistorului de aprobare. Într'aceea a sosit termenul examenelor dela finea anului școlar, și elevul eliminat cu consenzul unanim al corpului profesoral a fost admis la examen. Văzând aceasta eu și colegul meu Dr. A. Crăciunescu am declarat direcțiunii seminariale în scris, că pe câtă vreme nu este desființat concluzul de eliminare adus de corpul profesoral față de numitul elev pentru fapte atât de grave și condamnabile, noi nu-l putem și nu-l vom examina. Aceasta declarație a luat-o la cunoștință și P. C. Sa părintele archimandrit Dr. Ilarion Pușcariu, încredințat cu conducerea examenelor în calitate de comisar consistorial. Prin urmare nu din motive personale, ci stând cu consecvență până în sfârșit pe baza concluzului corpului profesoral și a motivelor lui, n'am voit să examinăm pe numitul elev! Cum s'ar fi putut cere unui profesor de teologie, care are chemarea să crească înainte de toate oameni cinstiți, preoți cu credință și morală, să examineze pe un elev, despre care cu câteva zile mai înainte hotărâse să fie eliminat din institut pentru necredință și imoralitate? Unde am ajunge cu toată morală din biserică și din popor, dacă nici în aceste chestii gingașe de aducație nu vom purta o toată conștiințozitate și severitate? Dacă mă fi pus în contradicere cu chemarea mea în cazul dat nu puteam proceda altcum decât cum am procedat. Cu conștiința liniștită las să procedez procedurii mele la judecata autorității bisericesti și a publicului nepreocupat.

Pentru studiul meu (catihetica) și a colegului Dr. A. Crăciunescu (omiletica), Consistorul a numit ca examinator ad hoc pe profesorul Dr. P. Șpan. Dacă a fost ori n'a fost corectă această procedură din punct de vedere educativ, las să aprecieze alții.

Absolutor n'a primit numitul elev, de oarece d'înt' un obiect (economia) a obținut calcul nelindustulitor, iar din purterea normală n'a fost clasificat, până ce se va finaliza cauza lui disciplinară la Consistor. În această cauză Consistorul a încunoscînt corpul profesoral, că va continua cercetarea el, Consistorul. În urma notei pe care a publicat-o redacția »Tribunei« în Nr. 150 pag. 6, cred că nu mai e necesară continuarea acestor

teii cercetări, și Consistorul se va fi convins, că au fost suficiente motivele pe cari corpul profesoral s'a bazat sentința de eliminare adusă față de numitul elev.

În tot cazul livrea unor asemenea simptome de demoralizare în sânul tinerimei trebuie să ne pună la gândire, și să ne îndemne să luăm din bună vreme măsurile ce se impun pentru a curma lățirea răului.

Blașfalăul sup. la 13 August 1910.

Dr. Nicolae Bălan.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 30 August 1910.

— *Colaboratorii și corespondenții noștri rugați ca toate scrisorile cari conțin manuscrise pentru ziar, să nu le mai adreseze personal vre-unui redactor al nostru, ci exclusiv »Redacției Tribunei«, — pentru a nu evita întârzierile ce se pot ivi în urma absenței unuia sau altuia dintre redactorii noștri.*

— **Deschiderea conferenței inter-parlamentare.** Din Bruxelles se telegrafiază că azi s'a deschis acolo conferința interparlamentară, la care iau parte delegații tuturor țărilor.

Dintre deputații noștri naționaliști iau parte la conferință d-nii Dr. T. Mihali, Dr. A. Vaida, Dr. Șt. C. Pop și Dr. N. Șerban.

La conferință ia parte și deputatul român guvernamental baronul Duca.

— **O petrecere la Abrud.** Din Abrud ni se scrie: Petrecerea aranjată de comercianții și tinerimea comercială din Abrud, la 20 August r., a reușit bine, cu toate că familiile românești din Abrud au lipsit aproape cu totul, neluând parte decât vre o 10 familii românești, în vreme ce au luat parte 42 familii ungurești. Așa sprijinește publicul românesc comercianții săi.

Din chiar cele ce ni se comunică aici nu se învederează că petrecerea ar fi fost o petrecere românească, ci mai mult ni se pare că a avut caracter străin. Așteptăm lămuriri dela corespondenții noștri din Abrud.

— **»Un preot denunțant«.** Primiți următoarea întâmplare: În prețutul d voastră ziar »Tribuna« nr. 168 din 11/24 l. c. a apărut între »Informațiuni« sub titlul: »Un preot denunțant« o notiță referitoare la ruperea steagului oficioș arborat pe școala noastră din incidentul nașterii Majestății Sale și a sărbătorii Sf. Ștefan.

În aceea notiță autorul mă acuză că eu aș fi denunțat ca făptuitor pe un tînăr din mijlocul lor. Pentru publicul mare declar că sînt vorba de un tînăr din vînt și minciuni, de oarece sergentul de jandarmi m'a interogat în prezența dilor Lazar Ferian și Nicolae Popica și s'o mărturisească dinșii dacă numai prin vre-o vorbă aș fi făcut alușiune la tînărul de »bună speranță« vizat de dinșii.

Venindu-mi la cunoștință interogarea tinerilor și auzind, că sergentul de jandarmi ar fi zis că eu și dl Perlan l-am fi denunțat îndată prin tata unui brav tînăr, l-am chemat la casa comunală spre a-mi declara în față dacă dela mine a auzit așa ceva — care în prezența părinților acelor tineri a negat.

Despre conduita și trecutul meu național, nu-mi cer dela dînșii atestat acole sînt d-nii Dr. Vlad, V. Damian, Dr. Bontescu, Dr. Papp Iustin ect. cari mă cunosc și știu ce am de făcut.

Nu sînt om ca să mă bat în piept dar de făcut am făcut mai mult decât eu făcut părinții lor toți adunați la un loc.

Chiar și în interesul lor am făcut, căci aproape

toți prin mijlocirea mea au fost ajutați cu mijloace bănești sau altfel de favoruri, în care cauză pot să adevăresc cu documente nu cu vorbe.

De când am intrat în viața socială nici când nu m'am substras dela contribuiri în favorul studenților, aceeași o pot adevăresc cu persoane ajunse azi în poziții respectabile. Eată răsplata! Azi un bălețandru are nerușinarea de a se atinge de sanctuarul familiei mele — și pentru ce numai din a pismei răutate. Băița la 26 August 1910. *George Drăgan*, preot gr-or.

Ne pare bine că știrea publicată de noi se reduce numai la vorbele insinuante ale unui jandarm, care prin astfel de apucături a voit să stoarcă mărturisiri false. N. Red.

— **Alegeri sângeroase în Spania.** Alaltăieri s'au început în Spania alegerile parlamentare cari vor dura patru zile. De pe terenul de luptă a partidelor vin știri surprinzătoare și cu toată cenzura de rigoare se arunță că în multele părți au avut loc manifestații sângeroase. În cercul Castrella la granița țării a trebuit să intervină armata pentru restabilirea ordinii. Între armată și legător a fost o încăierare crîncenă. Ca surpriză vin și pe toată linia știri că republicianii au pînă acum cea mai mare majoritate între toți candidații. În cercul Lisabonei, unde pînă acum fuseseră tot monarchiști, încă a ieșit un republican, de asemenea în cercul Coimbra, unde locuiește regele.

— **Statue pentru honvezi?** Citim într'un ziar unguresc, că o mare comună »cu baze strelne« din comitatul Caraș Severinului s'a hotărît să ridice o statuie întru amintirea honveților cari au luptat în 1848/9. Ci că monumentul ar fi deja terminat — opera unul oarecare Richard Füredi, — și se prezintă astfel: patria o simbolizează o femeie încoronată, iar lângă ea stă honvedul, cu sabia în mîna dreaptă, gata să moară pentru ea. În Septembrie ar fi să se desvălească statuia aceasta.

Nu este vr'un cititor, care să ne poată dumeri asupra acestei știri ciudate, neînțelese?

— **Nou record aviatic.** Aviatorul Preguet a creat un nou record la concursul de încărcare al aeroplanelor, la meetingul aviatic din Lille. Cu un biplan s'a ridicat în aer împreună cu cinci pasageri. Debarcarea a reușit foarte bine.

— **Un cadavru enigmatic.** Ziarul »Reichspost« aduce știrea din Sarajevo că în parcul stațiunii balneare Pale au aflat ieri cadavru unui bărbat și alături de el un revolver. Asupra lui s'a aflat o sumă mare de bani și un cont curent neiscălit, despre 3000 de dollari. Cadavru a fost pus supt paza jandarmilor pînă a sosit o comisie dela tribunal și s'au dresat a-tele necesare. Nenorocitul pare a fi un american și nu e esclusă posibilitatea să se fi sinucis.

— **Deraiare de tren.** Din Caransebeș se anunță ca eri după amiază a deraiat trenul de marfă Nr. 62 la intrare în gara Slatina. Opt vagoane ale trenului s'au sfărâmat complet, din fericire însă catastrofa n'a avut victime de oameni. Catastrofa a fost provocată de schimbul greșit al macazului.

— **O transformatoare feminină.** Dela zi întai publicul din Arad va avea ocazie să admire patru zile dearîndul în localul teatrului de vară producțiile unei artiste transformatoare, domnișoara Fregolia. Reprezentațiile artistei vor atrage public mult și cu toată dreptatea, căci această

Cea mai nouă prăvălie de vestminte și mai bogată în Timșioara-Fabric Kincs Arthur & Comp.

unde poate cineva ca să se provadă cu vestmintele cele mai bune și ieftine din stofe moderne.

Reg. Onor. public cu toată încrederea a mă cerceta și a se convinge. Deosebit atrag atențiunea părinților cari își aduc copiii la școală.

Service prompt și conștiințos — Prețuri fixe. Telefon Nr. 1053.

Cu deosebită stimă:

Kincs Arthur & Comp.

maestră a dibăciei și a fenomenalei luțeli de a se transforma va preda mai multe piese ale căror rolurile va juca singură cu deosebită eleganță și artă. Artistă mai dispune apoi și de o voce voluminoasă, puternică și totodată și plăcută. Confratele nostru din Timișoara dl Orendi, recomandă pe d-șoara Fregolia ca pe o artistă de primul rang.

— **Șapte-zeci victime ale insolației.** Un ziar din München anunță că la exercițiile militare din Neubourg care au avut loc zilele trecute, o mare parte dintre feciorii regimentului 15 de infanterie au căzut de insolație. Se vorbește că numărul căzuților se urcă la șapte-zeci.

— **Inchiderea casei de joc din Spaa.** Sâmbăta trecută judele de instrucție a operat pe neașteptate o perchezitie în casa de joc din Spaa. Combinația a fost făcută prin cursele de cal, cari decurg acum acolo și se credea că jocul de cărți va decurge în toată grozăvia lui. Nădejdele judeului nu s'au înșelat căg și fapt jocul se descărcase cu multă aprindere de pe masele de joc au fost confiscate confiscate. Mesele de joc din sala și au fost fiscate și localul închis. Toți sportașii la posurprinși în flagrant, au fost gătitat li-s'a dat liție, de unde după ce s'au dat drumul.

— **Arestarea aviatori germani în Rusia.** În Berlin a debarcat Sâmbăta trecută de satul Daltow din guvernământul Lansk. Balonul era deteriorat rău și investitoarea era sfâșiată de crengile arborilor. Asupra cazului aviatoriile au dresat un protocol, iar cei trei aviatori, dintre cari doi erau ofițeri ai statului major, iar al treilea un inginer și fotograf au fost arestați. În balon s'au găsit fotografii după diferite orașe din Polonia și desemnuri cari au fost confiscate și trimise spre examinare statului major din Varșovia. Asociația aeronautică referitor la cazul acesta publică că balonul ar fi unul »Herald« cu care a plecat Sâmbăta din Smargonfeld, inginerul Geritzke și avocatul Kohrs.

— **Darurile țarului furate.** Din Zara vine știrea că contele Aleksandru Temovec care venea din Petersburg și aducea cu sine darurile țarului pentru încoronarea principelui Nichita, a fost jefuit pe un vapor al societății de navigație Lloyd. Furtul s'a întâmplat între Triest și Spalato. Hoții au dus cu sine o mulțime de lucruri de valoare, bani și toate darurile țarului.

— **Convocare.** Adunarea generală ordinară a »Reuniunii învățătorilor români dela școalele confesionale gr.-or. din dieceza Caransebeșului« se convocă de Duminecă, 29 August (11 Septembrie st. n.) 1910 la Panciova, având următorul program: 1. La 8 și jumătate ore dimineața chemarea duhului sfânt. 2. La 9 ore deschiderea adunării. 3. Prezintarea rapoartelor și a altor exhibite incurse. 4. Alegerea comisiunilor. 5. Conferința inv. Gheorghe Joandrea: »Gramatica lui Ienache Văcărescu«. 6. Referada comisiunilor. 7. Defigerea localității pentru adunarea generală din anul viitor. 8. Propuneri. 9. Alegerea funcționarilor și a comitetului Reuniunii. 10. Inchiderea adunării.

Timișoara, la 2/15 August 1910. Gheorghe Jianu, președinte, Petru Bandu, prim notar.

Nota. După terminarea adunării generale la 12 ore masă comună, iar imediat după masă pornirea cu vaporul la Belgrad, unde toți excursioniștii sânt rugați a se conforma dispozițiilor ce li-se vor anunța la vreme. Toți participanții, Duminecă în ziua adunării (11 Sept. n.) au să ia trenul care pleacă din Verșeț la 5 ore dimineața și sosește la Panciova la ceasul 8.

— **Liberarea lui Despot.** În toamna anului 1908 băntuia o adevărată spaimă în comunele

Vinga și Sântmicleș, din cauza nenumăratelor asasinat, cari se făptuiau pe inserat zugrumând victimele cu ajutorul unui clește. S'au înregistrat unsprezece omoruri de solul acestor, dar criminali nu au fost prinși cu toate sforțările autorităților. Cu mare greu s'a descoperit capul bandei dar acesta sinucizindu-se a scăpat de sub mânia legilor. Astăprimăvară poliția a prins pe Germania pe unul Despot, despre care se credea că e complice de al criminaților. Dar acesta a negat cu toată tăria crimele ce i-se atribueau și în lipsa de dovezi ieri a fost pus pe picior liber, dându-l se drumul din terță unde lăncezise de câteva luni de zile.

— **Balon cârmă de departa prin unde electrice.** E cu cârmă de înălțime sau de întors dola unui balon stânga, folosindu-te de unde e la dreapta același fel ca și cele dela telegrafia lectrică. Poți face același lucru și de jos fără să fii în gondolă. În ipodromul din Londra se face astfel de experiențe cu un balon de acestea.

Și iată cum: patru electromotori mână balonul înainte și anume fiecare din ele învârtește o helice. Helicele sânt unele deasupra, alta de de sus, una la dreapta și alta la stânga. Când lucrează toate, balonul stă locului, dacă lucrează mai încet cea de sus, balonul ridică botul în sus și se urcă; dacă lucrează mai tare cea de jos, vârful se pleacă și balonul se coboară. Dacă se învârtește mai repede cea dela dreapta vârful cârmuiește spre stânga și dacă lucrează mai tare cea dela dreapta, se îndreptează spre stânga. Ca să facă să lucreze motorii aceștia, hrăniți de o baterie de acumulatori, Phillipi lucrează asupra lor prin unde electrice aruncate de jos.

Balonul, care se mișcă ba în sus, ba în jos, fără să alba oameni în gondolă și fără să se vadă cum îi îndreptă cineva de jos, pare viu și înzestrat cu voință și judecată.

S'ar putea însă să fie călători în gondolă, dar cârma să i se dea din departare, de jos.

— **Necrolog.** Iuliana Varna n. Cherehețiu, soția părintelui Teofil Varna preot în Inău, a răpauat la 26 August n. Imormântarea ei a avut loc la 27 August n. în cimitirul din S O dorheiu.

Odlhnească în pace!

— **Mulțămă publică.** Primim următoarele rânduri: Marele binefăcător al neamului românesc dl Vasile Stroescu, — pentru efeptuarea lucrărilor la renovarea și pictarea bisericii gr. cath. din Romos, cu mâna binecuvântată de Dumnezeu a dăruit în scopul amintit 100 coroane pentru care fapta nobilă — pe lângă glasul poporului ridicat în biserică către atot știutorul Dumnezeu ca să i țină viața cu sănătate — primească și pe această cale mulțămă mes și a poporului. Dumnezeu să mai arate astfel de bărbați al neamului cari și a știut folosi talanții. Ioan Vaidean, preot.

— **Aviz.** Despărțământul D. Săn-Nărtin al »Asociației« pentru literatura română și cultura poporului român, la care aparțin toate comunele din cercurile politico-administrative D. S. Mărtin și Iernut (Radnoth), apoi comunele: Căpâlna de-jos, Feis, Sântămăria, Tătarlana și Vesuș din care adm. Hususău și comunele: Agrișteu, Bălașeri, Corol (Korod) Corol-sămărtiu, Gogau, Lașlăul românesc, Odriheiu (Vámosudvarhely), Șoimuș (O'áhsolyos), Varolea (Gogánváralja) din cerc. adm. Elisabetopol (Ibașfalău) — își va ține adunarea cercuală, pregăzută în §ul 41 din statute în comuna Lăscud (Laszkod) la 4 Septembrie st. n. 1910 la ora 1 după amiază. La care adunare prin aceasta sunt invitați toți membrii fondatori, — pe viață ordinari și ajutători de pe teritoriul despărțământului precum și toți iubitorii de cultură și înaintarea poporului român.

D. Săn Mărtin, la 26 August 1910. Simion Calușiu, dir. desp.

? Dentist român în Arad. :
VIRGIL MUNTEAN ?
:: Szabadság-tér No. 3. ::

x Când cumpărați ochelari, a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund Sándorné, din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiane, barometre de prima calitate. Reparaturile se fac cu pricepere și grabnic.

x Atragem atențiunea asupra anunțului Kincs Arthur & Comp. cea mai ieftină prăvălie de vestiminte în Timișoara-Fabric.

— Atragem atențiunea cititorilor asupra anunțului Princz Testvérek atelier de mașini și intalator de mori în Sătmar.

ECONOMIE

Intrebuințarea petrolului ca îngrășământ. Se pare că petrolul are menirea să revoluționeze încă mult viața economică a lumii.

În statul Indiana din Statele-Unite, un agricultor din comuna Montpelier, și-a brevetat un îngrășământ compus din petrol și var. E curioasă și interesantă geneza acestei invențiuni.

Prin lanul de seară al plugarului în chestiune, trecea, pe supt pământ, conductul de petrol al unei societăți petrolifere. Fi-rește petrolul ieșit din conduct pela încheierile turburilor, a răzbătut la suprafața terenului și s'a revărsat peste lanul de seară. Proprietarul locului crezându-se daunat, a cerut Societății despăgubiri. Dar când a fost vorba să se stabilească prin expertiză pagubile pricinuite, se constată că pretutindeni unde petrolul se infiltrase în terenul de natură calcaroasă al agriculturului în chestiune, cultura de seară era mult mai prodigioasă și viguroasă decât în restul lanului.

D. Twibell, martor la această constatare, a tradus în practică rezultatul acestei întâmplări și a dat un îngrășământ compus din petrol și calce. »Viața agr.«

Dr. Stefan Tămășdaș

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului, Palatul
Fischer Eliz, poarta II.
Incepând cu 1 Sept. 1910.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Poșta Redacției.

I. P. (Zicani). Inzădar ț-am comunica adresa revistei. E oprită să intre în țară și poșta nu înmânează.

Ab. 3713. Vom publica apelul în numărul de Duminecă.

Ghiko. Te rugăm să ne comunici numele. Noi nu putem publica lucruri ce ne vin dela necunoscuți.

Redactor responsabil: Iuliu Olurgiu.
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-tér 15.

(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasornice și giovaricale
al lui ► Husznik János ◀ îl continui eu.

Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari pregătite după comandă medicală.

